

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ІНОЗЕМНОЇ ФІЛОЛОГІЇ ТА СОЦІАЛЬНИХ КОМУНІКАЦІЙ

Кафедра журналістики та філології

**Іншомовна лексика в сучасних українських ЗМІ (на прикладі Інтернет-
видання “Українська правда”)**

**Foreign language vocabulary in modern Ukrainian media (on the example of
the online publication “Ukrainian Truth”)**

Кваліфікаційна робота
освітнього рівня «бакалавр»
студента спеціальності
«Журналістика»,
освітньої програми «Журналістика»
групи ЖТз-83-0с

Притики Ярослава Михайловича

Науковий керівник –
Сучкова Вікторія Валер’янівна
викладач кафедри журналістики та
філології

Суми 2022

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ПРИНЦИПИ ВЖИВАННЯ ІНШОМОВНОЇ ЛЕКСИКИ У ТЕКСТАХ ЗМІ.....	5
1.1. Поняття іншомовного запозичення та причини його виникнення	5
1.2. Стилiстичнi особливостi засобiв масової iнформацiї.....	10
1.3. Функцiї iншомовної лексики	12
Висновки до першого роздiлу.....	15
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ІНШОМОВНОЇ ЛЕКСИКИ У ТЕКСТАХ ЗМІ ІНТЕРНЕТ-ВИДАННЯ «УКРАЇНСЬКА ПРАВДА».....	17
2.1. Групи запозиченої лексики якi вживаються у текстах «Українська правда»	18
2.2. Порiвняльна характеристика вживання iншомовної лексики протягом трьох рокiв та особливостi функцiї iншомовних слiв у текстах новинного iнформацiйного iнтернет-видання «Українська правда».....	22
Висновки до другого роздiлу	31
ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ	32
СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ.....	35
ДОДАТКИ.....	38

ВСТУП

Актуальність роботи. З найдавніших часів мова, як найважливіший та безпосередній засіб людського спілкування, має взаємодоповнюючий зв'язок з людською соціальною цивілізацією та розвитком культури. Як один із компонентів словникової системи, запозичені слова є незамінним елементом будь-якої мови. Запозичення та дослідження запозичень має довгу історію. Протягом усієї історії соціальні зміни та розвиток, такі як впровадження релігії, розв'язування війни, соціальні зміни та технічний прогрес, викликають бум зростання запозичень, тому вивчення запозичених слів грають важливу роль у лінгвістичних дослідженнях.

В останні роки, в умовах швидкого економічного розвитку та стрімкого розвитку науки і техніки, приплив запозичених слів став фактом, який неможливо ігнорувати в академічних колах. Дослідження запозичених слів привертає увагу журналістів, лінгвістів, істориків, географів, соціологів та культурологів.

Сучасні ЗМІ відображають основні соціально-економічні процеси в суспільстві та процеси перетворень у мові. Вживання запозиченої лексики допомагає наповнювати текст ЗМІ певною часткою експресивності та відійти від офіційності, налагодивши таким чином контакт із читацькою аудиторією.

У даній роботі проводиться дослідження іншомовної лексики у мові ЗМІ (на прикладі новинного інформаційного інтернет-видання «Українська правда»), а також її класифікація та співвіднесення із загальною системою запозиченої лексики у складі української літературної мови.

Актуальність роботи очевидна, оскільки запозичення іншомовної лексики – один із способів номінації нових явищ, а також заміни існуючих найменувань, адже сучасні новинні інтернет-видання є найбільш мобільним «консерватором» стану мови на даний момент.

Мета роботи – дослідити особливості використання запозиченої лексики у текстах ЗМІ.

Для досягнення мети даної роботи необхідно вирішити **такі завдання:**

- надати характеристику поняттю «іншомовне запозичення» та причини його поширення в українській мові;
- проаналізувати стилістичні особливості засобів масової інформації;
- виділити функції іншомовної лексики
- проаналізувати іншомовну лексику у текстах ЗМІ інтернет-видання «Українська правда».

Матеріалом дослідження послуговували запозичення, зібрані в ході вивчення наукової та навчальної літератури, а також у результаті аналізу різних текстів у сучасних українських засобах масової інформації, а саме новинного інформаційного інтернет-видання «Українська правда», у яких фігурували іншомовні запозичення.

Об'єкт дослідження - запозичена лексика у мові ЗМІ.

Предмет дослідження – особливості структури, функціонування та збільшення використання запозиченої лексики у мові ЗМІ.

Гіпотеза дослідження – ми припускаємо, що запозичена лексика у текстах сучасних ЗМІ виконує як номінативну, так і експресивну функцію. Також, ми вважаємо що запозичення у мові ЗМІ збільшуються з кожним роком.

Практична значущість нашої роботи полягає у можливості використання матеріалів дослідження під час написання публіцистичних текстів журналістами.

Для написання роботи нами використовувалися такі загальнонаукові **методи дослідження**, як: аналіз, синтез, порівняння, узагальнення.

Новизна роботи полягає у комплексному аналізі іншомовної лексики в сучасних українських ЗМІ на прикладі новинного інформаційного інтернет-видання «Українська правда та визначенні чи збільшилося вживання запозичених слів у пресі протягом останніх трьох років.

Структура роботи. Робота складається зі вступу, двох розділів, висновків, списку літератури та додатків.

РОЗДІЛІ

ПРИНЦИПИ ВЖИВАННЯ ІНШОМОВНОЇ ЛЕКСИКИ У ТЕКСТАХ ЗМІ

1.1. Поняття іншомовного запозичення та причини його виникнення

Характерною рисою сучасної мовної ситуації можна назвати зростання кількості запозичень та їх інтенсивне проникнення у всі сфери комунікації. Це має об'єктивні причини: відомо, що активізація запозичення лексики з інших мов спостерігається в періоди бурхливих соціальних, економічних та політичних змін у суспільстві, пов'язана з появою нових реалій та неминучим взаємопроникненням культур.

Лексика сучасної української мови неоднорідна з погляду на її походження. Українському народу протягом історії доводилося вступати у політичні, економічні, торгівельні, науково-культурні та інші зв'язки з іншими народами. Через війну подібних різнобічних контактів українська лексика поповнювалася іншомовними запозиченнями.

«Під запозиченим словом слід розуміти всяке слово, що прийшло в українську мову ззовні, навіть якщо воно за своїми морфемами нічим не відрізняється від українських слів» [17, с. 86]. Таке явище може спостерігатися тоді, коли слово береться з якоїсь близькоспорідненої слов'янської мови, наприклад: *мудрість* – зі старослов'янської мови, *вільність* – з польської мови.

Запозичення слів з інших мов відбувалося, відбувається і відбуватиметься в усі часи та в мовах усіх народів. Займаючись підрахунком запозичених слів, вчені змогли отримати цікаві дані. Так, у німецькій мові запозичення обчислюються десятками тисяч, а у словниковому матеріалі англійської вони складають більше половини.

Іншомовні слова в лексиці сучасної української літературної мови хоч і представляють досить численний пласт лексики, проте не перевищують 10% всього його словникового складу. У загальній лексичній системі мови лише невелика їх частина виступає як міжстильова загальноживана лексика; переважна більшість із них має стилістично закріплене вживання у книжковій мові та характеризується у зв'язку з цим вузькою сферою застосування (виступаючи як терміни, професіоналізми, варваризми, специфічні книжкові слова тощо).

Безперечно збагачуючись за рахунок запозичень, українська лексика у своїй основі залишається індоєвропейсько-слов'янсько-українською. Це є однією з важливих причин збереження українською мовою своєрідності, неповторного національного характеру.

У сучасній лінгвістиці дослідження області іншомовної лексики залишаються актуальними. Тим часом, на багато питань вичерпні відповіді ще не отримані. Так, під лексичним запозиченням, як ми вже зазначали, розуміється проникнення слова однієї мови до іншої, але у науці немає однозначного розуміння самого процесу «проникнення». Вимагають свого осмислення соціологічні та лінгвістичні питання, які пов'язують запозичення із загальною проблемою взаємодії мов, семантичним аспектом запозичень, лінгвокраїнознавчих компонентів іншомовних слів у мові, яка запозичує.

На нашу думку, запозичення – це елемент чужої мови, перенесений з однієї мови в іншу в результаті мовних контактів, а також процес переходу елементів з однієї мови в іншу. Запозичення пристосовуються до системи запозичення мови і найчастіше настільки нею засвоюються, що іншомовне походження таких слів не відчувається носіями цієї мови і його можна знайти лише за допомогою етимологічного аналізу. Такі, наприклад, старі тюркізми в українській мові як: *черевик, козак, вогнище* [10, с. 5].

Питання впливу іншомовної лексики на сучасну українську мову перебуває у фокусі уваги дослідників протягом двох останніх десятиліть і не втрачає своєї актуальності. В умовах глобалізації, постійного

взаємопроникнення культур та використання іншомовної лексики як засобу міжнародного спілкування такий вплив стає все більш помітним через розширення сфер застосування спеціальної іншомовної термінології в галузі економіки, політики, фінансової діяльності. Багато запозичень, що стосуються останніх десятиліть ХХ ст., змінили свій функціональний статус, ставши невід'ємною частиною тезаурусу освіченого носія української мови. У той самий час нові запозичення початку ХХІ в. (близько 30 тис. за останні 15 років) складають об'єкт наукових дискусій, які найчастіше сприймаються носіями мови як «сторонні елементи», що надають негативний вплив на українську мовну культуру [5, с. 20]. О. Кабиш зазначає, що за активним процесом запозичення лексики іншої мови завжди стоїть «впровадження в іншу культуру концептаментальних утворень, що спираються на багатшаровий культурний досвід, сконцентрований в індивідуальній та колективній мовній свідомості» [8, с. 27]. Досліджуючи природу запозичень, Л. П. Кислюк визначає їх як «одиниці чужої мови, що увійшли до лексико-семантичної системи мови-реципієнта» [10, с. 24], на відміну від екзотичної лексики та іншомовних вкраплень, які, на думку вченого, не належать системі мови, яка їх використовує, та не функціонують у ній як більш-менш міцно пов'язані з лексичним і граматичним ладом цієї мови одиниць [10, с. 19].

До основних причин, вживання іншомовної лексики лінгвісти відносять насамперед прагматичні установки мовця і літературних робітників. На думку дослідників, найбільш життєздатними є ті запозичення, які сприяють економії мовних засобів. Наприклад, О. Пономарів пише: «Якщо одне слово *аутсорсинг* замінює цілу фразу «виконання всіх або частини функцій з управління організацією сторонніми фахівцями», то воно цілком життєздатне. Це стосується не тільки термінів типу *франчайзинг*, але й звичайних слів типу *рейтинг*, *грін-кард*, і навіть *супермаркет*. Таким чином, найбільш виправданими є запозичення, які заповнюють прагматичні лакуни» [17, с. 102]. Б. Степанишин також зазначає, що «одною з причин

численних запозичень є тенденція до аналітизму - заміни словосполучення одним словом, таким чином реалізується закон мовної економії: саміт – «зустріч, переговори глав держав, урядів», праймтайм – «кращий час на телебаченні», електорат – «коло виборців, які голосують за якусь кандидатуру або за політичну партію на парламентських, президентських виборах» [25, с. 153].

У науковій літературі охарактеризовано й інші лінгвістичні причини запозичень. Н. М. Фіголь та Р. В. Кібальник, крім прагнення економії мовних засобів виділяють також прагнення усунення багатозначності споконвічно українського слова, зміни його семантичної структури; потребу у проясненні та деталізації певного явища чи поняття, у розмежуванні деяких смислових відтінків (пор. аудит – перевірка); прагнення формування структурно аналогічних слів [30, с. 31].

Саме прагматичні установки лежать, на думку лінгвістів, основою широкого використання запозичень у ЗМІ: «активне поповнення термінологіки за допомогою іншомовних запозичень пов'язані з необхідністю підведення політичних та економічних номінацій під єдині загальносвітові стандарти. Нове іншомовне слово завжди прагматично зазначено, оскільки в комплексі причин запозичення, крім когнітивних факторів, велику роль грають прагматичні стимули. У міру конвенціалізації неологізму іншомовного походження відбувається постійний перерозподіл прагматичних компонентів його змісту» [27, с. 196]; «типovým прикладом збільшення коду є запозичення іншомовних слів передачі понять, які без іншомовного слова можна позначити лише описово. Саме цей шлях вирішення антиномії коду та тексту виявляється переважним на початку XXI ст.» [27, с. 190].

Крім лінгвістичних причин, дослідниками відзначаються і соціально-психологічні причини запозичень. У розумінні носіїв мови іноземні слова у мові звучать більш престижно та сприймаються як частина елітарної культури. «Одне з джерел привабливості іноземного слова, – вважає

П. Селігей - екзотичність форми. Культурно віддалене, «чуже» для модного об'єкта завжди позитивно забарвлене. Ця віддаленість хіба що компенсує тимчасову близькість. Тому в корпусі модних слів представлені переважно нові запозичені слова, які у поєднанні із суб'єктивним відчуттям новизни надають слову естетичної модальності незвичайності слова» [18, с. 63-65].

Пристрасть до запозичень, що є однією з рис «напівутвореного володіння мовою, поєданого з поганим володінням думкою і логікою» [11, с. 41], часто з'єднується у сучасній мові з нерозумінням запозичень при сприйнятті та квазізнанням – при породженні [13, с. 19]. Саме соціально-психологічними причинами вчені пояснюють багато комунікативних невдач при використанні запозичень у мові.

Лінгвістичні дослідження останніх десятиліть підтверджують тенденцію, що склалася в сучасному суспільстві, до неусвідомленого використання нових іншомовних слів як середньостатистичними носіями мови, так і представниками ЗМІ, які часто не розуміють значення вживаних запозичень або неправильно їх інтерпретують. В результаті несвідомого включення іншомовних слів у текст інформаційного повідомлення неминує виникати семантична «глухота», оскільки матеріал, що містить невідому для читача або слухача лексику, залишається незрозумілим і порожнім. Особливо яскраво це спостерігається на прикладі нових запозичень, які ще не зафіксовані в словниках або довідниках, але регулярно відтворюються в текстах ЗМІ та розмовній мові, залишаючись неусвідомленими [11, с. 46].

Журналісти часто зловживають використанням запозичень, не враховуючи того факту, що такі слова можуть бути не зрозумілі потенційними адресатами. Говорячи про характерну для сучасної мовної ситуації моди на запозичення, С. Семчинський зазначає, що «збіднення системи та узуального лексикону, а також його засмічення створюють ризик нерозуміння, що легко долається в повсякденному неофіційному спілкуванні, але нерідко дуже шкодить професійному спілкуванню, та провокують і

соціальні ризики, що виникають у спілкуванні влади з опозицією та населенням» [20, с. 137].

Таким чином, запозичення з мови в мову проходить двома шляхами: письмовим – коли слово зазнає незначної зміни та усним – коли вигляд слова змінюється сильніше. Запозичення можуть бути безпосередніми, з мови в мову, та опосередкованими, через мови-посередники. Також ми з'ясували, що існують екстралінгвістичні та внутрішньо лінгвістичні причини запозичення, які, на думку дослідників, є основними. Термін «запозичення» став виключно багатозначним і включає різні явища, які дослідники, кожен по-своєму, прагнуть диференціювати, що веде до розширення області дослідження «свого» і «чужого» в мові.

1.2. Стилiстичнi особливостi засобiв масової iнформацiї

Становлення сучасної цивілізації тісно пов'язане з появою технологічної можливості масового створення повідомлень (винахід друкарства – преси). Наука дала світу переконливий спосіб створення повідомлень для преси. Так виникли засоби масової інформації, з властивою лише їм мовою, лексичним устроєм та власним стилем.

Новинно-публіцистичний стиль тематично дуже різноманітний, це визначає надзвичайну широту та різноманітність його лексики. З цього погляду публіцистика – найбагатший різновид літератури.

Відомо, що кожен стиль по-своєму розпоряджається словом. Так, наукове мовлення обмежує значення слова поняттям – чітким, окресленим, стабільним. У розмовній мові слово відрізняється найбільшою рухливістю, має широке, розпливчате значення. Для слова у художній літературі характерна гнучкість, порівняно з розмовною мовою, але рухливість слова постає як результат діяльності журналіста, який свідомо використовує можливості лексики [28, с. 142].

Публіцистичний стиль виконує функції впливу та повідомлення (інформування). Журналіст повідомляє про факти та дає їм оцінку. Взаємодія цих двох функцій визначає вживання слова в публіцистиці. Порівняно з іншими функціональними стилями (звичайно, крім художнього та розмовно-побутового), частка засобів і способів досягнення експресивності виявляється в публіцистичній промові загалом дуже високою. Невипадково характеристику публіцистичного стилю зазвичай обмежують описом специфічно експресивних засобів. Один із таких засобів – використання запозичених слів.

Сучасні засоби масової інформації відображають також основні соціально-економічні процеси в суспільстві та процеси перетворень у мові. Будь-яке явище або подія в тому чи іншому вигляді знаходить відображення на сторінках газет та журналів, на екранах телевізорів, у стрічках новин Інтернет-порталів. Не секрет, що вплив ЗМІ на розвиток мови часом дуже й дуже значний. Ті чи інші словотвори, привнесені у мову засобами масової інформації, міцно входять у нашу мову, укорінюються у ній.

Сучасна українська мова пройшла тривалий шлях становлення; процес цей не закінчено. Одні запозичення увійшли до нашої мови ще в давнину, інші порівняно недавно [18, с. 63].

Найчастіше слова приходять у мову разом із реаліями, які ними позначаються. Іноді це результат моди. Так чи інакше, запозичення – результат взаємодії мов та культур. Дуже мало сьогодні існує живих мов, що збереглися у первозданному вигляді.

Як мовилося вище, істотний пласт лексики в українській пресі становлять іншомовні запозичення. Процеси змін, що почалися в 90-х роках, відбилися в українській мові, і в чергове постало питання про доцільність іншомовних запозичень.

Аналізуючи сучасну пресу, неважко помітити, що проблема іншомовних запозичень у ЗМІ є актуальною, як ніколи. Публіцистичні статті

найчастіше пишуться гарною, але абсолютно незрозумілою мовою. Саме тому необхідно з'ясувати, як функціонують запозичені слова в текстах ЗМІ.

1.3. Функції іншомовної лексики

Функціонально-стилістична роль іншомовних запозичених слів дуже різноманітна. По-перше, всі слова цієї групи виконували від початку основну номінативну функцію, оскільки вони запозичувалися разом із певним (найчастіше новим) поняттям. Вони поповнювали термінологічні системи, використовувалися як екзотизми при описі національних особливостей для створення місцевого колориту [11, с. 41]. Нова лексика з'являється у мові, щоб позначити якесь нове поняття. Прикладами запозичень ХХ століття можуть бути слова: *юніор, перфоманс, піар, маркетинг, менеджмент* тощо [2, с. 10]. Більшість нових слів виникли з розвитком науки, техніки, культури, економіки, виробничих відносин. Багато які слова міцно увійшли у життя, втративши свою новизну і перейшовши в активний словниковий запас. Наприклад, у 50-70-ті роки з'являється багато термінів, пов'язаних з розвитком космонавтики: *космонавт, космодром, космобачення, телеметрія, космічний корабель* та ін. Народна мова швидко освоїла їх, оскільки ці слова використовуються постійно.

Нові слова з'являються по-різному: одні створюються на зразок слів, вже наявних у мові (*автокрамниця, кінопанорама* та ін.), інші запозичуються повністю. Слід зазначити той факт, що у зв'язку з тим що відбуваються семантичні перетворення, нове слово є результатом переносного вживання старого, що збільшує його багатозначність, збагачуючи мову.

І. Ю. Гальчук виділяє такі причини іншомовних запозичень [4, с. 17-19]:

1) у суспільному житті з'являються нові реалії, нові предмети, нові поняття (*маркетинг, наблісіті, бренд*);

2) поява нових слів, що позначають явища які раніше були присутні у житті суспільства, але мали відповідне позначення. Зазвичай їхнє існування замовчувалося. Це слова типу *мафія, рекет*;

3) поява нового слова що означає те, що колись називалося за допомогою словосполучення (*рейтинг* – становище фірми, політичного діяча, передачі у списку собі подібних; *імідж* – образ «себе», який створює тележурналіст, політичний діяч, фотомодель та ін.);

4) зміна соціальної ролі предмета (*офіс* – контора, службове приміщення);

5) запозичення нових слів обумовлено впливом іноземної культури, що диктується модою на іноземні слова [4, с. 17-19].

Нерідким є використання запозичень із певними стилістичними цілями. Запозичені слова можуть виконувати як номінативну, так і експресивну функцію. Деякі слова від позначення предметів, понять, явищ перейшли до оцінки. Наприклад, переосмислення слів *аутсайдер, бум, нокаут* у публіцистичному стилі.

Деякі запозичення, вживаючись у переносному значенні, втрачають свій зв'язок з національною специфікою чужої країни і найчастіше є засобом емоційно-оцінної, а також образної характеристики явищ. Так слово *каста*, яке у прямому значенні є екзотизмом, пов'язаним з життям Індії та деяких інших країн Сходу, стало вживатися у нас як негативно-оцінна метафора для позначення замкнутого суспільного становлення, професійного угруповання, що відстоює свою відокремленість та свої привілеї. Інше запозичене слово *нірвана*, яке в буддизмі позначає стан вищого блаженства, відчуженість від усіх життєвих турбот і прагнень та злиття з божеством, вживається в нашій мові як метафора - для вираження вищого ступеня блаженного стану. Однак доречність вкраплення запозичень в українські тексти різних стилів має бути щоразу ретельно продумана, оскільки зловживання іншомовною лексикою призводить до того, що навіть тексти, розраховані на широке коло читачів

або слухачів, можуть стати частково незрозумілими і не досягнуть поставленої мети [6].

Останніми роками стали актуальними слова, запозичені задовго до революції і які втратили значення зі встановленням радянської влади. У ЗМІ часто вживається запозичене слово *олігарх* (від гр. *oligarchia* – влада небагатьох), знайоме нам за підручниками історії стародавнього світу (пор. Спартанський олігархічний союз) та творами класиків марксизму-ленінізму (пор. фінансова олігархія). Сьогодні так називають великих вітчизняних капіталістів, які мають великий особистий вплив на політичний процес.

Звернемося до досліджень С. Кара-Мурзи. За його словами, з науки в звичайну мову перейшли у величезній кількості слова-штампи, прозорі, не пов'язані з реальним життям. Вони настільки абстрактні від реальності, що їх можна вставити практично у будь-який контекст. Важлива їх ознака – «науковість». Слово «комунікація» замість старого «спілкування» чи «ембарго» замість «блокада» – начебто підкріплюють думку (навіть найбанальнішу) авторитетом науки. Іноді здається, що ці слова висловлюють глибинну суть нашого мислення. У «пристойному суспільстві» людина має їх використовувати.

Коли українець чує словосполучення, наприклад «найманний убивця», воно викликає у його свідомості певну картинку. Але якщо йому сказати «кілер», він сприйме лише мізерний, позбавлений почуття зміст, що не пробуджує асоціацій. Та й цей зміст він сприйме абстрактно. У разі, слово – набір літер, а не образ [9, с. 7].

Журналіст повинен враховувати, до якого читача звернена та чи інша літературна мова, який його розумовий рівень, який ступінь його розвитку, освіти, начитаності. Від цього залежить питання про допустимість іншомовних термінів у тому чи іншому тексті.

У процесі функціонування, в українській мові іншомовні слова піддаються лексико-семантичній асиміляції, що виявляється у розширенні їх семантичного діапазону, можливості їх переносного вживання, у зміні

характеру експресивного забарвлення. Освоєння та зміцнення запозичень у системі української мови певною мірою залежить від соціальної значущості поняття, позначеного іншомовним словом, частоти та характеру вживання слова у ЗМІ. Проте з усього різноманіття запозичених слів, які по-справжньому увійшли в мову, можна назвати лише ті, які освоєні народною лексикою. По-справжньому сильна мова перетворює запозичені слова у рідні, завдяки чому слова набувають нової експресивної форми, якої не мали в запозиченій мові.

Висновки до першого розділу

Один із найбільш живих і соціально значущих процесів, що відбуваються в сучасній українській мові - процес активізації вживання іншомовних слів. Українська мова змінювалася протягом усього періоду свого розвитку: змінювалися граматичні структури, фонетична система, алфавіт, якісь елементи запозичувалися (на лексичному, граматичному та синтаксичному рівнях), щось, навпаки, ставало архаїзмами. Одні й ті самі слова та структури переходили з офіційного в неофіційний, розмовний стиль і навпаки, в результаті, наприкінці ХХ - початку ХХІ століття процеси зміни мови йдуть особливо інтенсивно, і на перший план виходять дві взаємопов'язані тенденції: інтенсивні мовні запозичення (переважно з англійської мови та її американського варіанта) які впроваджуються у мову ЗМІ. В якості визначення ми вважатимемо, що запозичення – це слово чи поєднання слів, нове або за формою, або за змістом, або одночасно і за формою і за змістом.

Функціонально-стилістична роль іншомовних запозичених слів дуже різноманітна. По-перше, усі слова цієї групи спочатку виконують основну номінативну функцію – позначають якесь нове поняття. Вони поповнюють термінологічні системи, які використовуються і як екзотизми при описі

національних особливостей для створення місцевого колориту. Однак досить частим є використання запозичень із певними стилістичними цілями. Деякі слова від позначення предметів, понять, явищ перейшли до оцінки. Використовуючись у переносному значенні, вони втрачають свій зв'язок з національною специфікою чужої країни і найчастіше є засобом емоційно-оцінної, а також образної характеристики явищ. Доречність вкраплення запозичень в українську мову має бути щоразу ретельно продумана, особливо це стосується публіцистичних текстів, оскільки сучасні ЗМІ відображають основні соціально-економічні процеси у суспільстві та процеси перетворень у мові. Порівняно з іншими функціональними стилями, частка засобів і способів досягнення експресивності виявляється у публіцистичній мові загалом дуже високою. Досягається вона навіть за рахунок вживання іншомовних запозичень, які становлять істотний пласт лексики в українській пресі.

РОЗДІЛ 2

АНАЛІЗ ІНШОМОВНОЇ ЛЕКСИКИ У ТЕКСТАХ ЗМІ ІНТЕРНЕТ- ВИДАННЯ «УКРАЇНСЬКА ПРАВДА»

Інтернет-видання «Українська правда» [15] громадсько-політичний портал, який містить у собі 10 проектів, такі як: українська правда, економічна правда, життя, європейська правда, форум, блоги, історична правда, таблоїд, доступ та up shop.

У виданні переважно відображаються новини з галузі політики, економіки, здоров'я та культури. Цими темами і зумовлено використання великої кількості запозичень.

Дане дослідження містить у собі спостереження та виписки слів з Інтернет-видання «Українська правда» за періоди 2020, 2021 та 2022 рр. які були надруковані у квітні місяці [15].

Актуальність проекту. На сьогоднішній день засоби масової інформації відображають усі соціально-економічні процеси, що відбуваються в суспільстві та процеси перетворень у мові. Будь-яке явище чи подія у тому чи іншому вигляді знаходить свій відбиток у телепередачах, сторінках газет і журналів та інших ЗМІ. Останні два десятиліття потік іншомовних, переважно англійських, запозичень посилюється [4].

Гіпотеза:

Запозичення у мові ЗМІ збільшуються з кожним роком.

Мета та завдання проекту.

Метою даної роботи є аналіз запозиченої лексики які вживаються у текстах «Українська правда» [15] та визначення чи збільшилося вживання запозичених слів у пресі протягом останніх трьох років.

Завдання проекту:

1. Вивчити статті у газеті «Українська правда» [15] за 2020, 2021 та 2022 рр.

2. Виявити використання запозичень на прикладі новинного інформаційного інтернет-видання «Українська правда» [15];

3. На конкретних прикладах виявити функціональність вживання запозичень у новинному інформаційному інтернет-виданні «Українська правда» [15].

Метод: смисловий аналіз мови ЗМІ.

У ході дослідження, нами було проаналізовано декілька статей з сайту «Українська правда» [15] які були опубліковані у травні місяці протягом трьох років (2020, 2021 та 2022 рр.) на наявність у них іншомовних слів. У ході дослідження, ми користувалися словником іншомовних слів, укладеним С. М. Морозовим та Л. М. Шкарапутою [21].

2.1. Групи запозиченої лексики які вживаються у текстах «Українська правда»

Більшість запозичених слів які вживаються у інтернет-виданні «Українська правда» можна віднести до кваліфікації суспільно-політична лексика (*парламант, індустрія, терорист, мітинг, дискримінація, бойкот, автономізація, дотація, спічрайтер* [15]).

Також багато запозичених слів, що відносяться до кваліфікацій: рекламна справа, журналістика (*директор, іміджмейкер, турне, естрада, журналіст, реклама* [15]); технічна лексика (*тостер, міксер, пейджер, монітор, комп'ютер, пейджер, сканер, організатор, інтернет* [15]); медична лексика (*ізоляція, вірус, дезінфекція*); військова лексика (*окупант, евакуація, військо, солдат* [15]).

З проаналізованих нами статей у загальній кількості яких було 1656 лексичних одиниць, 160 з них мали іншомовне походження (рис. 1).

Рис.1. Загальний аналіз вживання іншомовної лексики у текстах ЗМІ (%)

Дане дослідження дало змогу припустити, що у зв'язку з тематикою інтернет-видання «Української правди» [15] (в основному - економічні, політичні теми, новини про здоров'я та культуру) на її сторінках зустрічається приблизно 10% запозичених слів, але приблизно 30-50% з них і сьогодні сприймаються як «чужі» (*експансія, ретейлер, кредит*).

Найчастіше, у аналізованих нами текстах ЗМІ, журналісти використовують іншомовні слова англійського походження. Найбільшу групу запозичених слів, які у мові газети, становлять зовнішні запозичення з інших мов, переважно, англійської. Це відображення тих процесів, що відбуваються у світі, а також у житті країни загалом: глобалізація економіки, інтеграційні процеси, масова комп'ютеризація, використання Інтернету, розвиток ринкової економіки, розширення культурних та наукових зв'язків тощо. Це слова, пов'язані з назвами новітніх технологій, нових видів діяльності, предметів побуту, спортивних розваг, дозвілля (*кліринг, консалтинг, лізинг, маркетинг, роумінг, тьюторіал, картридж, плоттер, принтер, сайдинг, слайдер, тонер, факс* [15] тощо).

На рис. 2 представлено співвідношення іншомовних лексичних одиниць за походженням які було взято за всі проаналізовані нами періоди (тобто загальна кількість).

Рис. 2. Особливості іншомовних слів за походженням у текстах новинного інтернет-порталу «Українська правда»

Розглянемо деякі «міжнаціональні» ознаки запозичених слів, які ми виявили аналізуючи статті інтернет видання «Українська правда» [15]:

1. Літера «а» на початку слова майже завжди свідчить про неукраїнське походження. Наприклад слова: *абазур, алмаз, анкета, астра* [15] та ін. Споконвічно українські слова з початковою літерою «а» - рідкість. Це деякі службові слова, вигуки (і слова, утворені від вигуків): *а, ах, ага, ай, ахнути, аукатися* і деякі інші.

2. Наявність у слові літери «ф» – яскрава іншомовна риса. За винятком небагатьох вигуківих і звуконаслідувальних слів (*фу, уф, фиркати*), слова з літерою «ф» запозичені: *кафе, факт, графіка, форма, софа, кефір, шафа, фокус, графин, фільм* [15] та ін.

3. Поєднання «ке», «ге», «хе» у словах: *ракета, кедр, герб, герой, схема, трахея* [15]. На стику основи та закінчення (але не в корені) поєднання «ке», «ге», «хе», звичайно, бувають і в незапозичених словах.

4. Зіяння (сусідство двох і більше голосних) у коренях слів: *поет, дуель, какао, аут, дієта, баул, караул, ореол, театр* [15] та ін. На стику морфем (наприклад, приставки та кореня) такі поєднання можливі і в українських за походженням словами: *наука, неук, залюбити, привчити* тощо.

5. Деякі поєднання приголосних: *анекдот, іспит, рюкзак, зигзаг, пакгауз* [15] тощо.

6. Літера «е» зустрічається майже виключно в запозичених словах: *ера, епоха, поверх, еволюція, елемент, пер, етика, алое, каное* [15] та ін.

7. Поєднання «кю», «пю», «бю», «вю», « мю» та ін: *пюре, купюра, бюро, бюрократ, бюст, дебют* [15] та ін.

8. Невідмінність іменників: *кава, журі, депо, колібрі, кенгуру* [15].

9. Морфологічна невиразність числа та роду іменників: *пальто, кава* [15].

Крім «міжнаціональних» ознак, існують також ознаки, які не просто допомагають визначити, чи є те чи інше слово запозиченим, а й визначити, з якої саме мови воно було запозичене. Так, яскрава фонетична прикмета тюркських запозичень - так званий сингармонізм голосних, що практично в українській мові дає повторення однієї і тієї ж голосної в словах: *сарафан, алмаз, скарбниця, батрак, балда, сазан, олівець, тарган, баклажан, балаган, шала, каланча, капкан, праска, барабан, аркан, наждак* - повторюється «а»; *чубук* [15]- повторюється у.

Для деяких слів тюркського походження характерні кінцеві – «лик»: *башлик, ярлик, балик, шашлик* [15]. Дуже багато географічних назв закінчуються на – ча: *каланча, алича, парча, саранча*. Зазначимо також початкове «баш-» (тюрк. баш-«голова»): *башмак, башлик, баш на баш, башка* [15] та ін.

В якості зовнішньої прикмети грецизмів (крім загальних для багатьох запозичень початкового «а», «е» та інших) відзначимо суфікс «-ос»: *космос, термос, пафос, клірос, епос, хаос* [15].

Прикмети латинських слів - кінцеві «-ум», «-ус», «-ція», «-тор», «-ент», «-ура» та ін: *пленум, акваріум, опіум, консилиум, форум, кворум, президія; конус, корпус, ляпсус, радіус, градус, синус, статус, тонус; конституція, реакція, інкрустація, секція, кооперація, консультація, новатор, автор, реактор, екватор, диктор; асистент, арматура, диктатура, цензура* [15] та ін.

Словам німецького походження властиві поєднання початкових «шт» і «шп»: *штамп, штемпель, штик, штаб, штраф, штоф; кінцеве-мейстер: гросмейстер, капельмейстер, концертмейстер* [15] та ін.

Для англійських запозичень характерною є наявність поєднань «тч», «дж»: *матч, скетч, менеджер, імідж, джаз; «ва-», «ві-», «ве-»: ват, віст, віскі, вельбот; кінцевих поєднань «-інг», «-мен», «-ер»: мітинг, брифінг, рейтинг, бізнесмен, супермен, таймер* [15].

Розглянемо особливості порівняльної характеристики вживання іншомовної лексики протягом трьох років та функціонування іншомовних слів у текстах новинного інформаційного інтернет-видання «Українська правда» на конкретних прикладах.

2.2. Порівняльна характеристика вживання іншомовної лексики протягом трьох років та особливості функції іншомовних слів у текстах новинного інформаційного інтернет-видання «Українська правда»

В українській мові в період 2020 р. відбуваються дуже інтенсивні зміни: мова поповнилася величезною кількістю нових слів і понять, ряд слів і словосполучень отримали нові значення, деякі з них розширили сферу функціонування - перейшли зі спеціальної медичної, соціальної сфери у загальне вживання. Українська мова виявилася включеною в процес

інтенсивної мовної гри та мовної творчості. Ключовими словами епохи стали слова *ковід, коронавірус і корона*, тому що вони виявилися не лише словами-символами цього історичного періоду.

Пандемія коронавірусної інфекції COVID-19, офіційно оголошена Всесвітньою організацією охорони здоров'я 11 березня 2020 р., та її наслідки: багатомісячний карантин практично у всіх країнах світу, закриття аеропортів, стадіонів, музеїв, бібліотек, усіх соціальних об'єктів, а також соціальні, культурні, політичні потрясіння, які вона викликала, виявилися настільки шокуючими для суспільства, що українська мова, як і інші мови світу, не забула відреагувати на ці процеси, буквально за два-три місяці 2020 р. створивши такий масив новацій, які в кількісному відношенні можна порівняти, мабуть, з мовною динамікою революційної епохи чи епохи розбудови. Проблема виявилася не тільки у наслідках вірусної хвороби, скільки у тих нових, нетрадиційних соціальних, культурних, економічних і психологічних умовах, які стали її наслідком, і в тих психологічних потрясіннях, які вона викликала.

Л. Кислюк справедливо зазначає, що «поширення нових мовних явищ у народній товщі відбувається за законами психології не індивідуальної, а соціальної психології» [9, с. 7]. Це твердження, як ми можемо переконатись зараз, дуже справедливе: психологічний колективний стрес знайшов безпосереднє відображення і в колективній мовній грі, і як наслідок – у мові.

Результатом такої психологічної реакції стала неймовірна кількість нових слів і слововживань, які стали широко використовуватися в ЗМІ.

У результаті актуалізації поняття «коронавірус» відбулися зміни і у сфері вживання слова: якщо раніше воно відносилось до галузі медичної термінології, то в новому значенні закріпилося і в розмовній мові, і в мові офіційних документів, і в мові ЗМІ та інтернету що дозволяє констатувати його перехід у розряд загальноновживаної лексики.

На відміну від лексеми коронавірус іменник ковід є абсолютним неологізмом 2020 р. і утворено від англійської аббревіатури COVID-19 (від

COronaVirus Disease 2019), що позначає інфекцію, яка викликається конкретним новим різновидом корона-вірусу – SA. Спочатку слово фіксувалося переважно у професійному жаргоні медичних працівників, звідки досить швидко проникло у ЗМІ і, нарешті, широко поширилося у розмовній мові.

У текстах ЗМІ періоду 2020 р. зустрічаємо такі приклади вживання слова «Ковід»: *«Темпи поширення коронавірусу в Білорусі одні з найвищих у Європі – ВООЗ»* [15]; *«Скільки людей захворіли на COVID-19 в Україні та світі»* [15].

Отже 2020 рік запам'ятався нам як період спалаху коронавірусу. Майже усі публікації цього року торкалися саме цієї проблеми. Спостерігаємо велику кількість запозичених слів відносно епідемії: *дезінфекція, карантин, вірус, дистанція* та ін.

Загальна кількість слів у проаналізованих нами текстах за період 2020 р. склала 609 слів, 38 (6.24%) з використаної журналістами лексики прийшлася на запозичені слова (див. додаток В та додаток Ж). Власне українська лексика склала 93, 76% (див. рис. 3).

Рис. 3. Власне українська та запозичена лексика у проаналізованих статтях за 2020 р.

У ході дослідження статей на виявлення запозичених слів за період 2021 р. тенденція незначно, проте змінюється (див. додаток Б та додаток Д). На 411 лексичних одиниць у загальній кількості приходиться 34 одиниці (8.27%) лексичних запозичень. Власне українська лексика склала 91.73% (рис.4).

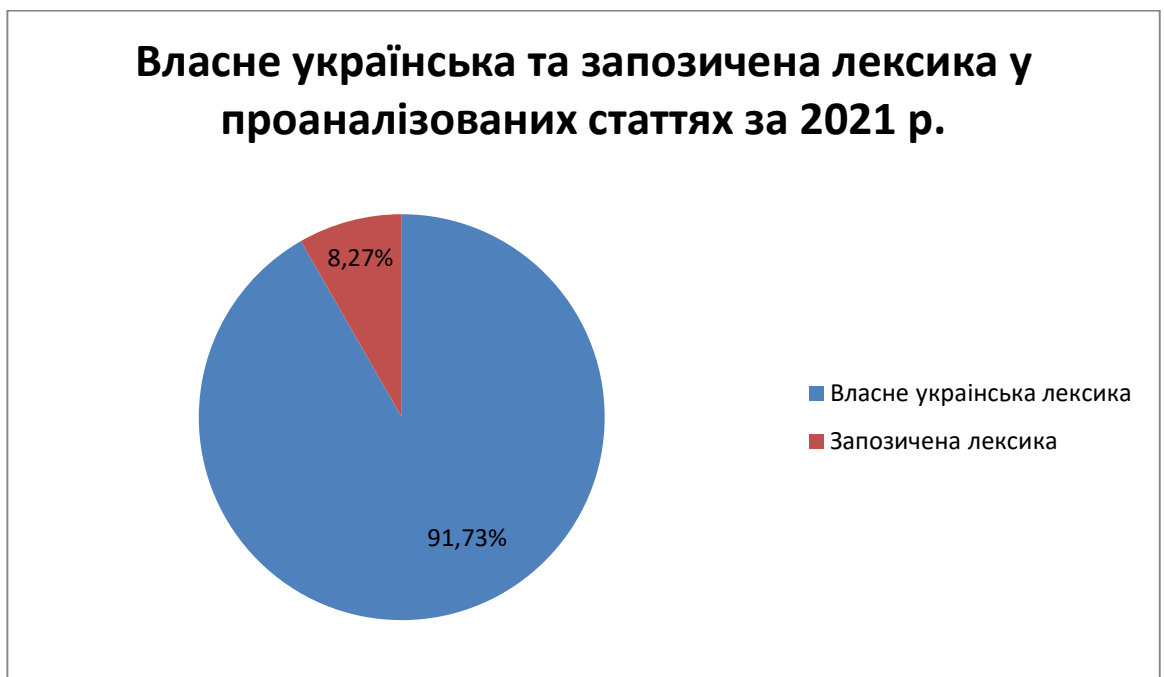

Рис. 4. Власне українська та запозичена лексика у проаналізованих статтях за 2021 р.

У зв'язку з воєнними подіями на території України через вторгнення Росії, ми відмітили тенденцію використання великої кількості запозиченої лексики журналістами на військову тематику. Зокрема, спостерігаємо широке вживання таких слів як: *солдат, мир, війна, саміт, канцлер* [15] та ін.

Військова лексика є особливою системою лексичних одиниць, які номінують різні поняття та явища, або належать до військової справи. В даний час військова лексика набула великої соціальної значущості, оскільки сучасні ЗМІ працюють у високошвидкісному режимі сповіщаючи населення про події, що відбуваються у нашій державі.

У ході аналізу, ми встановили, що на 636 лексичних одиниць у загальній кількості приходиться 88 одиниць (13.84%) лексичних запозичень. Власне українська лексика склала 86.16% (рис. 5). У див. додатках А та Г можна побачити перелік аналізованих нами текстів новинного інформаційного інтернет-видання «Українська правда» опубліковані 1 травня 2022 р. та словник використаних іншомовних слів у цих текстах.

Рис. 5. Власне українська та запозичена лексика у проаналізованих статтях за 2022 р.

Виходячи з аналізу лексичних запозичень, ми встановили, що протягом трьох років використання іншомовних слів у текстах новинного інформаційного інтернет-видання «Українська правда» зросло (рис. 6).

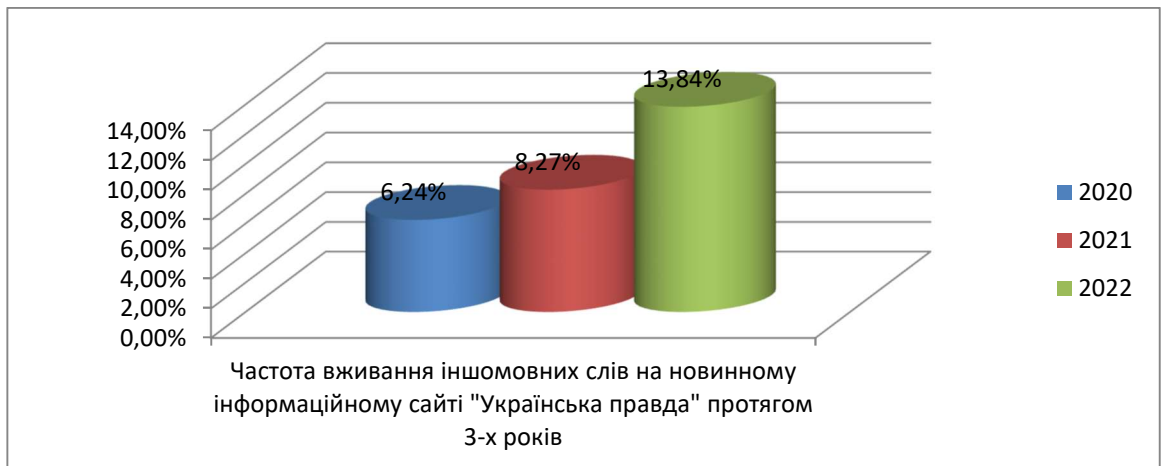

Рис. 6. Порівняльна характеристика вживання іншомовних слів в аналізованих нами текстах ЗМІ за період травня місяця 3-х років.

У ході дослідження ми прийшли до висновку, що кількість запозичених слів які використовують журналісти при написання текстів з кожним роком збільшується. Проаналізувавши вживання лексичних запозичень у текстах ЗМІ «Української правди», спостерігаємо велику кількість вживання слів іншомовного походження у 2022 р. у зв'язку з війною. На нашу думку це пов'язано з тим, що нашій країні зараз як ніколи важливо розширювати міжнародні контакти та підвищувати свій авторитет на світовій арені. Найчастіше автори використовують слова латинського, французького, англійського, грецького та німецького походження.

Інформаційна функція з використанням іншомовних слів у текстах ЗМІ полягає у передачі інформації, поданні адресату актуальних, нових відомостей, що стосуються питань, які його цікавлять.

У статтях мова має бути об'єктивною, достовірною, не інтерпретованою для того чи іншого політичного перебігу інформації. Журналісту необхідно давати правдиве зображення дійсності, шляхом точної та вичерпної інформації. Викладати факти, зберігаючи їх справжній сенс, не допускаючи спотворень.

Інша, не менш важлива функція мови ЗМІ – функція впливу, яка полягає у впливі за допомогою текстів ЗМІ на читача/слухача. У сучасних ЗМІ ця функція переважає інформаційну. Журналіст прагне донести до адресата тексту свої думки, почуття, оцінки та викликати в адресата відповідну (потрібну автору) думку. Таким чином, за допомогою ЗМІ відбувається формування та трансформація громадської думки, вплив на суспільну свідомість, а також маніпуляція свідомістю.

Як уже згадувалося раніше, основні події періоду 2020 р. є спалах коронавірусу. Ми помітили, що окрім власне головних та ключових слів пандемії 2020 р. – *ковід* та *коронавірус*, а також слова *корона* – стали широко вживатися запозичення пов'язані з пандемією (наприклад, *локдаун*, *санітайзер*, *самоізоляція*, *карантин* [15] та ін.):

Слово «ізоляція» увійшло в українську мову від фр. *isoler* «відділяти, відокремлювати». Дане слово використовують журналісти для позначення комплексу заходів та обмежень, введених з метою протидії коронавірусної інфекції, крім іменника *карантин* (від італ.) у сучасній мові також широко використовується лексема *самоізоляція* (з франц.):

«Європа потроху виходить з карантину. Звичайно, це дуже повільний процес, причому якщо громадяни одних країн вже однією ногою стоять у посткарантинній реальності, то інших, зокрема й України, - лише готуються до послаблення обмежень» [15].

«Без тесту і самоізоляції: уряд спростив в'їзд для українців» [15].

У період пандемії коронавірусної інфекції спостерігається актуалізація слова *самоізоляція*, яке починає вживатися як синонім іменника *карантин* у значенні «обмеження, які покликані перешкодити поширенню інфекційних захворювань» [21].

Цікавим є факт, що іншомовне слово «ізоляція» набуло дещо іншого значення у текстах ЗМІ 2022 р. що пов'язано з накладенням санкцій на Росію у зв'язку з війною в Україні:

*«Шольц не поспішав із запрошенням, зважаючи на небажання прем'єр-міністра засудити вторгнення Росії в Україну та стрибок у постачанні російського викопного палива, як-то нафти, до Індії. Ці дії індійського уряду не змінилися, але Берлін все одно спробує долучити Моді до широкого міжнародного союзу з **ізоляції Росії** [15].*

Також, термін ізоляція зустрічаємо і в іншому, переносному значенні, яке позначає жахливе становище в Україні зараз: *«Страх та смерть в "Ізоляції". Як катують людей у підвалах!» [15].*

Для позначення карантину, самоізоляції у 2020 та 2021 рр. досить широко вживається слово *локдаун*, що є запозиченням від англ. істотного *lockdown*, яке найбільш поширене в американському варіанті англійської мови. Обсяг його денотативного компонента ширший, ніж у лексем самоізоляція і карантин: іменник локдаун позначає не тільки ізоляцію громадян, але й весь комплекс заходів щодо боротьби з коронавірусом:

«Локдаун невакцинованих. Чи стане Київ "червоним"?» [15].

У текстах ЗМІ 2022 року спостерігається поширене використання іншомовної військової термінології. Насамперед військова лексика зустрічається у публікаціях військової тематики, де її використання тематично виправдано, пов'язане з передачею об'єктивної та повної інформації. У статті, присвяченій діям військових чи реакції громадськості на ці дії, іншомовна військова лексика обов'язково виноситься в заголовок - сильний елемент тексту, що привертає до нього увагу читача і дає попередню інформацію про саму публікацію. Наприклад:

«Окупанти влітку обкладуть жителів Криму новим податком на житло» [15].

Слово «окупант» латинського походження, має значення загарбник.

«Глава МЗС Німеччини озвучила умову зняття санкцій з Росії» [15].

У цьому прикладі використовується аббревіатура, яка широко відома (МЗС – Міністерство збройних сил, уякому слово «міністерство» має латинське походження у значенні «служу, управляю»). Дана аббревіатура у

тексті вживається без пояснення. Мається на увазі, що читач обізнаний у основних військових лексичних одиницях аббревіатурного характеру. Журналісти прагнуть наситити заголовні блоки військовою термінологією, чітко позначаючи таким способом тематику публікацій та залучаючи до неї саме зацікавленого читача. Лексика у аналізованих прикладах заголовків статей відповідає тематиці публікації.

Насиченість тексту військовою іншомовною лексикою дозволяє журналістам точно передавати атмосферу бойових дій. При цьому журналісти прагнуть використовувати найменування нової техніки, іншомовними словами військової сфери: *ракета*, *безпілотник* та ін.:

«Дніпропетровщина: російська **ракета** знищила склад із зерном». Слово «ракета» походить від *ракет* нім. *Rakete* [15].

«ЗСУ збили ворожий **безпілотник-шпигун**». Слово «безпілотник» походить від італійської - *pilota* (лоцман), слово «шпигун» - з італ. *spione* [15].

Завдяки іншомовній військовій лексиці у публікаціях навіть у тих, хто живе в інших країнах складається враження, що він живе у дуже небезпечному світі, де у будь-якого перехожого може бути зброя і кожен день може стати останнім. На даний час цей позив є дуже важливим. Формується нервозне ставлення до життя, очікування поганого і одночасно - хворобливий інтерес до цього поганого, що спонукає знову і знову звертатися до публікацій ЗМІ, адже залучення читачів, активна самореклама і є найважливішою метою журналістів.

У публікаціях про становище України через військові дії Росії військова лексика покликана наголосити на невичерпаності конфлікту, продовженні військового протистояння.

Таким чином, військове слово (у тому числі і іншомовне) потрібне і автору, і адресату тексту ЗМІ. Першому воно допомагає відчути впевненість та транслювати цю впевненість у письмовий текст, що особливо важливо для журналіста, який пише для ЗМІ. Властивий військовій лексиці натиск, її

здатність надавати психологічний тиск на адресата тексту виконують функцію ЗМІ у мовній агресії, та активно впливають на адресата. Військове слово переконливо для адресата ЗМІ, оскільки військовий конфлікт, що відбувається в Україні, дає йому певний досвід сприйняття всього, що пов'язано з війною, як актуальної проблеми яка потребує особливої уваги. Використовуючи іншомовну військову лексику, журналісти досягають ефекту передачі атмосфери бойових дій.

Таким чином, можна виділити такі причини функціонування запозичених слів в українських ЗМІ:внаслідок відсутності відповідних понять в українській мові; уточнює зміст споконвічного слова близького за змістом; є необхідністю спеціалізації понять - у тій чи іншій сфері, для тих чи інших цілей.

Висновки до другого розділу

Проаналізувавши сучасну пресу, ми дійшли висновку, що запозичення можуть виконувати не лише пряму, номінативну функцію, для позначення нових реалій, які міцно увійшли до української мови, але і на стилістичну. Запозичення надають журналістському тексту образність та іронію.

Від запозиченого слова, у міру його повного освоєння, можуть бути утворені похідні слова, які зазнають ті чи інші семантичні зміни на рівних підставах з незапозиченими словами. В результаті семантичних процесів запозичене слово може отримати в мові -реципієнті зовсім не те значення, яке воно мало в мові-джерелі.

ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ

Освоєння у різні епохи українською мовою іншомовних слів відбиває історію нашого народу. Економічні, політичні, культурні контакти з іншими країнами, військові зіткнення наклали свій відбиток на розвиток мови. Найбільше іншомовних слів запозичується під час бурхливих політичних, військових, соціальних, культурних та науково-технічних процесів.

Сучасні засоби інформації відображають основні соціально-економічні процеси у суспільстві та процеси перетворень у мові. Ті чи інші словотвори, привнесені у мову засобами масової інформації, міцно входять у нашу мову, укорінюються у ній.

Запозичення сприяють розширенню і збагаченню словникового запасу української мови. Проте слід зазначити, що надмірне вживання іншомовних слів у ЗМІ викликає негативну реакцію у більшості українськомовного населення.

Доречність вкраплення запозичень в українські тексти різних стилів, у, має бути щоразу ретельно продуманою, оскільки зловживання іншомовною лексикою призводить до того, що навіть тексти, розраховані на широке коло читачів чи слухачів, можуть стати частково незрозумілими.

Контакти між народами неминує ведуть до взаємодії між їхніми мовами, а в нашу епоху ці контакти стають дедалі ширшими та інтенсивнішими. У всіх мовах неухильно зростає фонд інтернаціоналізмів, міжнародних термінів. У цьому міжнародному фонді відбивається єдність людської цивілізації, що втілює колективний історичний досвід людства. У світі жодна країна не обходиться без запозиченої лексики.

Метою роботи було виявлення особливостей іншомовної лексики в сучасних українських ЗМІ (на прикладі новинного інформаційного інтернет-видання «Українська правда»). В результаті проведеного дослідження мета була досягнутою. Для цього ми вивчили поняття «запозичення» і дійшли

висновку, що запозичення – це слово чи поєднання слів, нове або за формою, або за змістом, або одночасно і за формою і за змістом.

У роботі ми визначили стилістичні особливості ЗМІ з погляду доречності вживання запозиченої лексики. Сучасні ЗМІ відображають основні соціально-економічні процеси у суспільстві та процеси перетворень у мові. Завданням публіцистичного стилю є інформування читача та вплив на нього, причому останнє завдання журналіст досягає шляхом використання запозичених англійських слів у своїх статтях. Проте аналізуючи сучасну пресу, неважко помітити, що проблема іншомовних запозичень у ЗМІ є актуальною як ніколи. Інформаційні статті найчастіше пишуться гарною, але абсолютно незрозумілою мовою.

Ми також дійшли висновку, що функціонально-стилістична роль іншомовних запозичених слів дуже різноманітна. По-перше, усі слова цієї групи виконують основну номінативну функцію – позначають якесь нове поняття. Вони поповнюють термінологічні системи, що використовуються при описі національних особливостей для створення місцевого колориту.

Однак нерідким є використання запозичень із певними стилістичними цілями. Деякі слова від позначення предметів, понять, явищ перейшли до оцінки. Використовуючись у переносному значенні, вони втрачають свій зв'язок з національною специфікою чужої країни і найчастіше є засобом емоційно-оцінної, а також образної характеристики явищ.

Прослідкувавши, як використовують журналісти іншомовну лексику в інтернет-виданні «Українська правда» останні три роки, ми визначили шляхи та причини її використання. Проаналізувавши сучасну пресу, ми дійшли висновку, що запозичення можуть виконувати не лише пряму, номінативну функцію, для позначення нових реалій, що міцно увійшли до української мови, але й стилістичну.

Найчастіше після того, як запозичене слово увійшло в мову, воно починає «жити своїм життям», незалежним, як правило, від життя прототипу цього слова в мові-джерелі. Від запозиченого слова, у міру його повного

освоєння, можуть бути утворені похідні слова, які зазнають ті чи інші семантичні зміни. В результаті семантичних процесів запозичене слово може отримати в мові - реципієнті зовсім інше значення, яке воно мало в мові-джерелі. Отже, висунута нами одна із гіпотез стосовно того, що запозичена лексика у текстах сучасних ЗМІ виконує як номінативну, так і експресивну функцію, підтвердилася.

У процесі виявлення використання запозичень на прикладі новинного інформаційного інтернет-видання «Українська правда» ми виявили, що кількість запозичень у ЗМІ (конкретно в «Українській правді») протягом 2020, 2021 та 2022 років збільшилася. В ході дослідження текстів 2020-2021 рр. ми виявили велику кількість запозичень пов'язаних зі спалахом коронавірусу. Спостерігаємо велику кількість запозичених слів відносно епідемії: *дезінфекція, карантин, вірус, дистанція* та ін.

Проаналізувавши вживання лексичних запозичень у текстах ЗМІ «Української правди», спостерігаємо велику кількість вживання слів іншомовного походження у 2022 р. військової лексики. На нашу думку це пов'язано з тим, що нашій країні зараз як ніколи важливо розширювати міжнародні контакти та підвищувати свій авторитет на світовій арені. Найчастіше автори використовують слова англійського, латинського, французького, грецького та німецького походження.

Гіпотеза того, що запозичення у мові ЗМІ збільшуються з кожним роком також підтвердилася.

Дане дослідження дало змогу припустити, що у зв'язку з тематикою інтернет-видання «Української правди» (в основному - економічні, політичні теми, новини про здоров'я та культуру) на її сторінках зустрічається приблизно 10% запозичених слів. Мова завжди швидко та гнучко реагує на потреби суспільства. Запозичення стають результатом контактів, відносин народів, країн. Але редактори «Української правди» стежать за чистотою української мови та не зловживають запозиченнями, якщо є можливість використати українські слова – синоніми.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Багрій Г. Компаративний аналіз вживання англomовних запозичень у сучасних засобах масової інформації. Наукові записки [Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського]. Серія : Філологія (мовознавство), 2014. С. 29–33.
2. Бодик О. П. Сучасна українська літературна мова. Лексикологія. Фразеологія. Лексикографія: навч. посібник / О. П. Бодик, М. Т. Рудакова. – К.: Центр учбової літератури, 2011. – 416 с.
3. Бондар О. І. та ін. Сучасна українська мова. Фонетика. Фонологія. Орфоепія. Графіка. Орфографія. Лексикологія. Лексикографія: навч. посібник / О. І. Бондар, Ю. О. Карпенко, М. Л. Микитин – Дружинець. – К.: Академія, 2006. – 368 с.
4. Гальчук І. Ю. Історія наголошення запозичень на – ія в українській мові / І. Ю. Гальчук // Мовознавство. – 2009. – № 1 (січ. – лют.) – С. 17 – 19.
5. Дьолог О. Сучасне українське термінотворення: Традиції та новаторство. Актуальные научные исследования в современном мире. Сб. научных трудов. Переяслав-Хмельницкий, 2018. Вып. 2(34), ч. 5. С. 16–21.
6. Загальна характеристика складу новітніх англiцизмiв в українській мові : стаття Дьолог Ольги к. філ. н., доцент ХНТУСГ (Харків) Режим доступу: <http://www.ualogos.kiev.ua/fulltext.html?id=251>
7. Задорожний В. Акцентна поведінка слів у групі іншомовної лексики: спостереження над закономірностями / Василь Задорожний // Дивослово. – 2009. – № 9. – С. 36 – 37.
8. Кабиш О. Маркована лексика актуалізується / Оксана Кабиш // Урок Української. – 2008. – № 5 – 6. – С. 27.

9. Кислюк Л. Нові англійські запозичення як предмет вивчення словотвору / Лариса Кислюк // Українська мова та література. – 1999. – № 37 (жовт.) – С. 7.
10. Кислюк Л. П. Словотвірний потенціал запозичень у сучасній літературній українській мові: автореф. дис. канд. філол. наук / Л. П. Кислюк. – К., 2000.
11. Ленець К. В. Лексичні зміни та їх відображення в мові сучасної преси / К. В. Ленець // Мовознавство. – 1988. – № 6. – С. 41–46.
12. Мацько Л. І. та ін. Українська мова: навч. посібник / Л. І. Мацько, О. Л. Мацько, О. М. Сидоренко. – Донецьк: БАО, 2005. – 480 с.
13. Мороховський О. М. Деякі питання теорії запозичень / О. М. Мороховський // Мовознавство. – 1984. – № 1. – С. 19–25.
14. Новий довідник: Українська мова. Українська література. – К.: Казка, 2005. – 864 с. – Із змісту: Лексика української мови за походженням. – С. 133 – 138.
15. Новинне інформаційне інтернет-видання «Українська правда». - Режим доступу: <https://www.pravda.com.ua>
16. Пономарів О. Д. Стилїстика сучасної української мови: підручник для студентів факультетів журналістики університетів / О. Д. Пономарів. – К.: Либідь, 1993. – 248 с.
17. Пономарів О. Культура слова: мовностилїстичні поради / Олександр Пономарів. – К.: Либідь, 2002. – 240 с.
18. Селїгей П. О. Пуризм у термінології: український досвід на європейському тлі / П. О. Селїгей // Мовознавство. – 2008. – № 1(січ. – лют.) – С. 63 – 65.
19. Селїгей П. Чужого навчаємося, а свого цураємося: [вживання запозичень в українській мові як прояв мовних контактів] / Пилип Селїгей // Дивослово. – 2008. – № 7. С. 36 – 38; 40.
20. Семчинський С. До питання про сучасне засвоєння українською мовою англіцизмів. Проблеми та перспективи розвитку науки на

- початку третього тисячоліття у країнах Європи та Азії. 2015. С. 137–140
- 21.Словник іншомовних слів / уклад. С. М. Морозов, Л. М. Шкарапута . – К., 2000.
  - 22.Служський Є. Г. Лексичне калькування в умовах постійної двомовності / Є. Г. Служський // Мовознавство. – 1991. – № 4. – С. 36–35.
  - 23.Сніжинська Л. Тематичне виявлення іншомовних слів: (урок – вернісаж) / Людмила Сніжинська // Українська мова та література. – 1999. – № 46 (грудень). – С. 6.
  - 24.Степанишин Б. Генетичний код нації, або Мова про мову / Борис Степанишин // Вітчизна. – 2002. – № 5 – 6. – С. 123 – 130.
  - 25.Степанишин Б. Іншомовна лексика в українському мовленні / Борис Степанишин // Київ. – 2002. – № 11. – С. 152 – 153.
  - 26.Стишов О. А. Нові аббревіатури в мові мас – медіа кінця ХХ століття / О. А. Стишов // Мовознавство. – 2001. – № 1 (січ. – лют.). – С. 39.
  - 27.Тараненко О. О. Сучасні тенденції до перегляду нормативних засад української літературної мови і явище пуризму / О. О. Тараненко // Мовознавство. – 2008. – № 2 – 3 (бер. – черв.). – С. 190 – 191; С. 196 – 197.
  - 28.Українська мова: енциклопедія – вид. 3 – те, зі змін. і доп. – К.: УРЕ ім. М. П. Бажана, 2007. – 854 с.
  - 29.Федоренко В. Іншомовні афоризми в українських перекладах / Валерій Федоренко // Дивослово. – 2006. – № 2. – С. 43-44.
  - 30.Фіголь Н. М., Кібальник Р. В. Функціонування неологізмів у сучасному медіа-тексті. Актуальні проблеми української лінгвістики: теорія і практика. 23, 2011. С. 31–40.
  - 31.Ющук І. П. Українська мова: підручник для студентів філол. спец. ВНЗ / І. П. Ющук. – 4 – те вид. – К.: Либідь, 2008. – 640 с.

ДОДАТОК А

Словник запозичених слів текстів надрукованих у травні 2022

Таблиця А1

Стаття «Глава МЗС Німеччини озвучила умову зняття санкцій з Росії». Режим доступу: <https://www.pravda.com.ua/news/2022/05/1/7343286/>

Загальна кількість слів – 191

Кількість запозичених слів – 39

Запоз. з лат. мови	Запоз. зі старослов'янської мови	Запоз. з франц. мови	Запоз. з пол. мови	Запоз. з англ. мови	Запоз. з грец. мови	Запоз. з італ.	Запоз. з литовськ.	Змішані	Запоз. з нім.
«міністр» (від лат. minister - «слуга», «прислужник»).	«глава» - є закономічним відповідником до укр. голова.	«закордон» (cordon «мотузка; шнурок; стрічка»).	«перший» - від pierszy	Інтерв'ю (англ. interview) — це бесіда, вибудована за певним планом через безпосередній контакт інтерв'юера з респондентом з обов'язковою фіксацією	«російські» від слова «Росія» - (грец. Ρωσία - греко-візантійська назва Русі, яка стала запозиченою назвою Московії).	«солдат» (від soldato)	«мир» (mieras — «мир, тиша»)	«зрозуміло» (пол., лит, болг.).	«президент» - Präsident.
«санкція» (від лат. sancire – ухвалювати, робити священним)	«Україна» - із значенням «відділений шматок землі; відділена частина території племені»	«кордон» cordon «мотузка; шнурок; стрічка».	«крок» - krok «рух ногою, ступінь».		«тиранія» гр. τύραννος «тиран, самодержець»		«війна» лит. vaina «помилка».	«безпека» слов., болг., польс.	«шлях» - Schlag «удар».
«вогонь» (від лат. ùgnis).	«зняти» - результат видозмін и давнішої звукової форми яти	«період» - фр. période «період»	«військо» - voj - «воїн».				«заявити» лит. (ст.) овује «наяві»	«найгірший» - пол, слов., грец.	«пакет» Pakét.

Стаття «Глава МЗС Німеччини озвучила умову зняття санкцій з Росії». Режим доступу: <https://www.pravda.com.ua/news/2022/05/1/7343286/>

Загальна кількість слів – 191

Кількість запозичених слів – 39

Запоз. з лат. мови	Запоз. зі старослов'янської мови	Запоз. з франц. мови	Запоз. з пол. мови	Запоз. з англ. мови	Запоз. з грец. мови	Запоз. з італ.	Запоз. з литовс. бк.	Змішані	Запоз. з нім.
	(jęti) «брати», яка в поєднанні з префіксами вьн-, сън- (вьняти <вьн-jęti, съняти <сън-jęti) після того, як прийменники вь, съ кінцеве -н втратили, стала сприйматися як проста основа з початковим н і в такій звуковій формі закріпився і при інших префіксах;								
«продиктовані» - лат. dictātus «часто говорити, повторювати; диктувати, наказувати»	«довіряти» vęra		«Жодний» - žaden «ні один»				«хотіти» лит. ketė́ti «замишляти, задумувати»	«запрошення» праслов., чеськ., польс., болг.	
«диктувати» dictātus є	«більше» boľjъ,		«обіцянка» з					«наступний» гр.,	

Стаття «Глава МЗС Німеччини озвучила умову зняття санкцій з Росії». Режим доступу: <https://www.pravda.com.ua/news/2022/05/1/7343286/>

Загальна кількість слів – 191

Кількість запозичених слів – 39

Запоз. з лат. мови	Запоз. зі старослов'янської мови	Запоз. з франц. мови	Запоз. з пол. мови	Запоз. з англ. мови	Запоз. з грец. мови	Запоз. з італ.	Запоз. з литовськ.	Змішані	Запоз. з нім.
дієприкметником мин. ч. від дієслова dictāre «часто говорити, повторювати; диктувати, наказувати.			пол. obieca «Bild am Sonntag» - назвіа газети.					польс.	
«нафта» par(h)tha «нафта»	«сильна» sila							«порядок» з лат, болг. мов.	
«ембарго» лат. imbarricare — перешкоджати, заважати								«окупація» з нім. та польс. мов.	

Стаття «Шольц запросить Індію на саміт G7, щоб змінити ставлення до Путіна».
Режим доступу: <https://www.pravda.com.ua/news/2022/05/1/7343363/>

Загальна кількість слів – 185

Кількість запозичених слів – 26

Запоз. з лат. мови	Запоз. зі старослов'янської мови	Запоз. з франц. мови	Запоз. з пол. мови	Запоз. з англ. мови	Запоз. з грец. мови	Запоз. з італ.	Запоз. з литовськ.	Змішані	Запоз. з нім.
«саміт» від лат. summum — найвищи.	«правда» стсл. правдъ нь «праведний, справедливий»	«планувати» фр. plan «план, креслення; побудова, задум, проект; площина»		«саміт» (англ. summit буквально 'вершина, верх')	«Росія» - (грец. Ρωσία - греко-візантійська назва Русі, яка стала запозиченою назвою Московії).	«компанія» іт. compagnia «товариство»	«головуючий» з лит. galvą «голова».	«федерація» - фр., нім.	«Індія» з нім. Indium.
«позиція» - ositiō «положення; обставини, позиція; твердження, тезис»	«могти» mogti «могти»	«прем'єр» фр. premier «перший; прем'єр (перший актор)»		«лідер» англ. leader «керівник, ведучий»			«запрошення» з лит. prašyti «вимагати, просити»		«канцлер» - Kánzler «воротар; начальник канцелярії».
«спеціальний» лат. specialis «особливий, своєрідний, окремий»	«союз» цел. съѣзь	«міністр» фр. ministre «міністр»	«зброя» зброја «зброя»	«лідер» англ. leader «керівник, ведучий»					«нейтральний» фр. neutral «нейтральний»
«нафта» з лат. nap(h)tha «нафта»		«ізоляція» фр. isoler «відділяти, відокремлювати»		«G7» англ. Group of Seven — «Група семи».					«агенція» нім. Agent, Agentúr
«позиція» лат. positiō «положення; обставини, позиція; твердження, тезис»		«перспектива» фр. perspective «перспектива»		«bloomberg» - агенція.					«канцлер» нім. Kánzler.

Стаття «Шольц запросить Індію на саміт G7, щоб змінити ставлення до Путіна».
Режим доступу: <https://www.pravda.com.ua/news/2022/05/1/7343363/>

Загальна кількість слів – 185

Кількість запозичених слів – 26

Запоз. з лат. мови	Запоз. зі старослов'янської мови	Запоз. з франц. мови	Запоз. з пол. мови	Запоз. з англ. мови	Запоз. з грец. мови	Запоз. з італ.	Запоз. з литовської мови	Змішані	Запоз. з нім.
		«альтернатива» фр. alternatif є пов'язане з alterner «чергуватися»							«група» нім. Gruppe.
«президент» лат. praesidens (род. в. praesidentis) «той, хто сидить попереду, головує; той, хто стоїть на чолі».		«візит» фр. visite «відвідання»							«Індія» нім. Indium

Стаття «Маріуполь не погоджувався на евакуацію музейних експонатів, коли це було можливо – Ткаченко». Режим доступу: https://life.pravda.com.ua/culture/2022/04/30/248472/				
Загальна кількість слів – 260				
Кількість запозичених слів – 23				
Запоз. з лат. мови	Запоз. з франц. мови	Запоз. з англ. мови	Запоз. з грец. мови	Змішані
«Евакуація» (лат., від спорожнюю)	«Міністр» (фр., слуга): службова особа, що є членом уряду і, як правило, очолює міністерство.	«Скіфське скло» Скіф (англ.): вузький і довгий спортивний човен для змагань з академічної греблі.	«Музей» (гр.): 1. Культурно-освітній і науково-дослідний заклад, що збирає, вивчає, експонує та зберігає пам'ятки матеріальної і духовної культури, природничо-наукові колекції тощо. 2. перен. Зібрання яких-небудь речей.	«Протокол» — (фр. protocole, пізньолат. protocollum з пізньогрец. Πρωτόκολλον (Прото+κολλάω) — перший, передній+приклеюю)
«Експонат» (лат., виставляю напоказ): предмет, продукція, що їх показують на виставці, виставляють у музеї.	«Директорка» (фр. directeur від лат. dirigo — спрямовую, керую).		«Політика» (гр., державна діяльність)	
«Культура» (лат., догляд, освіта, розвиток)	«Медальєр» фр. medaille. Фахівець з художньої обробки матеріалів для виготовлення пам'ятних знаків з приводу яскравих подій в суспільному чи мистецькому житті		«Ефір» (гр.): 1. За уявлення давніх греків, сонцесейний верхній шар повітря, де перебували боги.	
«Інформація» (лат., роз'яснення)			«Телемарафон» Теле... (від давньо-гр. τῆλε — далеко). Марафон - назва місцевості і міста в Греції.	
«експозиція» лат., виклад, опис			«Ікона» (гр. εἰκόνα — малюнок)	
«Муніципальний» лат. той, що стосується міського самоуправління, муніципалітету.				
«Мінкульт» Міністерство (лат., служу, управляю). Культура (лат., догляд, освіта, розвиток)				

Стаття «Маріуполь не погоджувався на евакуацію музейних експонатів, коли це було можливо – Ткаченко». Режим доступу:
<https://life.pravda.com.ua/culture/2022/04/30/248472/>

Загальна кількість слів – 260

Кількість запозичених слів – 23

Запоз. з лат. мови	Запоз. з франц. мови	Запоз. з англ. мови	Запоз. з грец. мови	Змішані
«Інструкція» (лат., введення, настанова)				
«Колега» 1. Товариш за фахом, місцем праці, навчанням у вищій школі і т. ін.; однокласник, співучень, співробітник, співпрацівник. 2. Особа тієї самої професії.				
«Окупаційний» лат., від загарбую, оволодіваю				
«Скульптура» (лат. sculptura від sculpo — вирізаю, висікаю)				
«Унікальний» (лат.): надзвичайний у якомусь відношенні; рідкісний				
«Колекція» (лат., збирання)				

Додаток Б

Словник запозичених слів текстів надрукованих у травні 2021

Таблиця Б1

Стаття «Великдень: трансляція урочистого богослужіння ПЦУ». Режим доступу:
<https://www.pravda.com.ua/news/2021/05/1/7292252/>

Загальна кількість слів – 104

Кількість запозичених слів – 4

Запоз. з лат. мови	Запоз. зі старослов'янської мови	Запоз. з франц. мови	Запоз. з пол. мови	Запоз. з англ. мови	Запоз. з грец. мови	Запоз. з італ.	Запоз. з литовськ.	Змішані	Запоз. з нім.
«Трансляція» (лат., перенесення)	«Богослужіння»			«Telegram» - назва соціальної мережі	«Церква» (гр. Κυριακη οικια — дім Господа)				
					«Митрополит» (гр., від столиця, метрополія)				

Стаття «Прем'єр-Ліга: "Динамо" громить "Ворсклу", "Шахтар" переміг "Дніпро-1"». Режим доступу: <https://www.pravda.com.ua/news/2021/05/1/7292246/>

Загальна кількість слів – 188

Кількість запозичених слів – 23

Запоз. з лат. мови	Запоз. арабської мови	Запоз. з франц. мови	Запоз. з пол. мови	Запоз. з англ. мови	Запоз. з грец. мови	Запоз. з італ.	Запоз. з литовськ.	Змішані	Запоз. з нім.
«Статус» (лат., становище)	«Майданчик» (араб. ميدان з площа)	«Прем'єр» (фр., перший)		«Матч» (англ.): спортивне змагання між двома командами або окремими учасниками за певною програмою	«Динамо» (грец. δύναμις, «сила»)			«Чемпіон» (англ., фр., від лат., б'юся, борюся)	«Шахтар» з німецької мови; нвн. Schacht «шахта»
«Асистент» (лат., присутній, помічник)		Міністр (фр., від лат., слуга)		«Пас» (англ., передавати)					
«Рефер» лат. referre – доповідати, повідомляти		«Ліга» (фр., від лат., зв'язую)		«Голпікер» англ., від ворота і тримати, захищати					
		«Тур» (фр., оберт, від токарний верстат)		«Фол» Фол (англ., букв. — брудний, нечесний)					
		«Дубль» (фр., від лат., подвійний)		«Тайм» (англ., букв. — час)					
		«Метр» (фр., гр. μέτρον — міра)		«Хет-трик» (англ. hat-trick — трюк з капелюхом)					
		«Команда» (фр., доручаю, наказую)		«Гол» (англ., букв. — мета, ворота)					
		«Арбітр» (фр., від лат., посередник)							

Стаття «Окупанти влітку обкладуть жителів Криму новим податком на житло».									
Режим доступу: https://www.pravda.com.ua/news/2021/05/1/7292241/									
Загальна кількість слів – 119									
Кількість запозичених слів – 7									
Запоз. з лат. мови	Запоз. зі старослов'янської мови	Запоз. з франц. мови	Запоз. з пол. мови	Запоз. з англ. мови	Запоз. з грец. мови	Запоз. з італ.	Запоз. з литовськ.	Змішані	Запоз. з нім.
«Окупант»(лат., загарбник)		«Метр»(фр., гр. μέτρον — міра)			«Влітку» Літо (гр., камінь)				«Квартира»(нім. Quartier— чверть (дому))
		«Кабінет»(фр. cabinet — маленька будка)							«Пошта»(нім., з іт., зупинка, станція, від лат., поставлений)
									«Стабільність»(нім. stabil)

Додаток В

Словник запозичених слів текстів надрукованих у травні 2020

Таблиця В1

Стаття: «Черги, готелі та “кутки для кашлю”: яким буде життя у посткарантинній Європі». Режим доступу:
<https://www.eurointegration.com.ua/articles/2020/05/1/7109414/>

Загальна кількість слів – 130

Кількість запозичених слів – 12

Запоз. з лат. мови	Запоз. зі старослов'янської мови	Запоз. з франц. мови	Запоз. з пол. мови	Запоз. з англ. мови	Запоз. з грец. мови	Запоз. з італ.	Запоз. з литовськ.	Змішані	Запоз. з нім.
«Процес» (лат., проходження, просування вперед)		«Готель» (фр. hôtel — гостинний)			«Громадянин» - калька з грец. Πολίτης	«Посткарантинний» (іт., від сорок днів)		«Дезінфекція» від фр. des — видалення + лат. infectio — зараження	«Перукарня» з нім. Perückenmacher
«Вірус» від лат. virus — «отрута»		«Ресторан» Фр. restaurant - «ресторан»				«Карантин» (іт., від сорок днів)			
«Дистанція» (лат., відстань)		«Кінотеатр» з французького слова «cinématographe»							
		«Маска» (фр., — насмішка)							

Таблиця В3

Стаття «Вступило в силу рішення уряду щодо 65% мита на імпорт вугілля з РФ».
Режим доступу: <https://www.epravda.com.ua/news/2020/05/1/660071/>

Загальна кількість слів – 131

Кількість запозичених слів – 10

Запоз. з лат. мови	Запоз. зі старослов'янської мови	Запоз. з франц. мови	Запоз. з пол. мови	Запоз. з англ. мови	Запоз. з грец. мови	Запоз. з італ.	Запоз. з литовськ.	Змішані	Запоз. з нім.
«Відтермізували» Термін (лат. terminus — межа, край)	«Мито» mita «митниця»; податок, збір»	«Кабінет» (фр. cabinet — маленька будка)		«Імпорт» (англ., від лат., ввозу)	«Енергетичне» (гр., діючий, діяльний)			«Коксохімічний» Кокс (нім. Koks від англ. coke). Хімія (араб. كيمياء від єгип. "чориний")	«Коксівний» - кокс (нім. Koks від англ. coke)
	Бітумінозний — смола	«Міністр» (фр., від лат., слуга)			«Антрацит» (гр. ανθραξ — вугілля)				

Додаток Г

Перелік текстів новинного інформаційного інтернет-видання «Українська правда» опубліковані 1 травня 2022 р.

Текст Г1

Глава МЗС Німеччини озвучила умову зняття санкцій з Росії

"ЄВРОПЕЙСЬКА ПРАВДА" — НЕДІЛЯ, 1 ТРАВНЯ 2022, 13:10

© 63030

Міністр закордонних справ Німеччини Анналена Бербок розглядає виведення всіх російських солдатів з України як передумову для зняття санкцій проти РФ.

Про це вона розповіла в інтерв'ю [Bild am Sonntag](#), пише "[Європейська правда](#)".

"Припинення вогню може бути лише першим кроком. Нам зрозуміло, що санкції можуть бути зняті лише в тому випадку, якщо Росія виведе свої війська. Мир на умовах, продиктованих Росією, не принесе безпеки ні Україні, ні нам у Європі. У найгіршому разі це буде запрошення до наступної війни – ще ближче до наших кордонів", - сказала вона.

Бербок заявляє, що не довіряє жодним обіцянкам президента РФ Володимира Путіна.

"Мирний порядок, який ми знали в Європі, був безповоротно зруйнований Путіним. Як би нам не хотілося, немає шляху назад до періоду до 24 лютого. Ми більше ніколи не можемо покладатися лише на обіцянки Путіна", - заявила міністр.

За її словами, потрібно сприяти тому, щоб Україна була достатньо сильною, щоб сама ухвалювала рішення.

"Бо саме українці гинуть у цій війні і їм загрожують пригнічення та тиранія під російською окупацією. Ніхто немає права їм диктувати", - зазначила Бербок.

Як відомо, ЄС розробляє шостий пакет антиросійських санкцій від початку війни і Німеччина **вже готова підтримати нафтове ембарго.**

Шольц запросить Індію на саміт G7, щоб змінити ставлення до Путіна

НЕДІЛЯ, 1 ТРАВНЯ 2022, 21:01

© 15190

Федеральний канцлер Німеччини Олаф Шольц намагається змінити позицію кількох держав, які досі лишаються "нейтральними" щодо Росії після її нападу на Україну.

Про це, як повідомляє "[Європейська правда](#)", розповіли джерела агенції [Bloomberg](#).

За даними агенції, канцлер Шольц скористається своїми повноваженнями як головуєчого у G7, "Групі семи". Він планує запросити прем'єр-міністра Індії Нарендра Моді в якості спеціального гостя на саміт групи, що відбудеться в Баварських Альпах з 26 по 28 червня.

Ця можливість розглядалася і раніше, але Шольц не поспішав із запрошенням, зважаючи на небажання прем'єр-міністра засудити вторгнення Росії в Україну та стрибок у постачанні російського викопного палива, як-то нафти, до Індії. Ці дії індійського уряду не змінилися, але Берлін все одно спробує долучити Моді до широкого міжнародного союзу з ізоляції Росії.

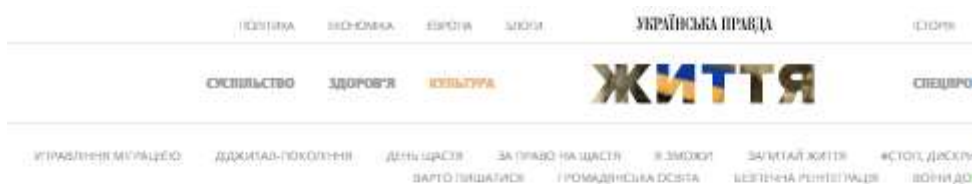
У середньостроковій перспективі Німеччина також хоче, щоб європейські оборонні компанії запропонували Індії альтернативу російським поставкам зброї.

Німеччина також запросить лідерів Індонезії, Південної Африки та Сенегалу на саміт G7.

Як повідомляла ЄвроПравда, наступного тижня **[лідер Індії їде з візитом в ЄС, щоби пояснити позицію щодо України](#)**

Раніше також президент США **[Байден обговорював війну в Україні з прем'єром Індії](#)**, не змінивши його позицію.

Маріуполь не погоджувався на евакуацію музейних експонатів, коли це було можливо – Ткаченко

Олена Барсукова
журналістка УП, Життя

14730

10

30 квітня 2022

ОБНОВЛЕНО 01.05.2022

Міністр культури і інформаційної політики Олександр Ткаченко стверджує, що влада і керівники музеїв Маріуполя не погоджувались евакуювати експозиції, поки це було можливо.

Про це він заявив в ефірі національного телемарафону 30 квітня.

Ткаченко пояснив, що влада виконує роботу для збереження музейних і культурних цінностей за певним протоколом.

За його словами, таку роботу провели, де було можливо, однак це не стосується міст, які швидко захопили.

Продовження тексту ГЗ

"У тих місцях, де проходило швидке захоплення, таких як Чернігів або Херсонська область, це зробити було практично неможливо з першого дня.

Хоча деякі розмови відносно Маріуполя у нас були напередодні з керівниками міста і цих музеїв. **На жаль, нам не вдалося переконати їх відносно евакуації**", – сказав Олександр Ткаченко.

Також міністр додав, що у нього є питання до директорки муніципального музею, яка "так хоробро віддавала цінності для вивезення з Маріуполя".

Водночас працівники музеїв за декілька днів до війни розповідали "УП. Життя", що зверталися до Мінкульту стосовно евакуації експонатів, однак конкретних вказівок чи інструкцій не отримали.

"До Міністерства культури зверталися наші колеги. Зрозуміло, що всі музеї (співробітники музею – ред.) спілкуються між собою про те, яка у кого ситуація. Там їм сказали: "Не панікуйте, продовжуйте працювати".

Всі розуміють, що якщо щось станеться, то "спасение утопающих – дело рук самих утопающих", – розповіли "УП. Життя" в одному із національних музеїв у переддень війни.

Нагадаємо, російські війська викрадають музейні експонати та іншу культурну спадщину з окупованих міст.

Вороги вивезли з Маріуполя 7 витворів мистецтва, зокрема картини Куїнджі та Айвазовського, ікони та скульптури, які зберігалися у місцевих краєзнавчому та художньому музеях.

Також вони викрали унікальну колекцію медальєрного мистецтва маріупольця Юхима Харабета.

Нещодавно з'явилась інформація про те, що окупанти захопили старовинне скіфське золото в музеї у Мелітополі.

Згодом цю заяву частково спростували, але доля цінних експонатів поки залишається невідомою – інформацію про це має з'ясувати Мінкульт.

Додаток Д

Перелік текстів новинного інформаційного інтернет-видання «Українська правда» опубліковані 1 травня 2021 р.

Текст Д1

Великдень: трансляція урочистого богослужіння ПЦУ

СВЯТО, 1 ТРАВНЯ 2021, 23:58

23 6210

У Свято-Михайлівському Золотоверхому соборі почалося урочисте богослужіння Православної церкви України з нагоди Світлого Христового Воскресіння.

Джерело: пряма трансляція

Деталі: Богослужіння очолив предстоятель Православної церкви України Митрополит Київський і всієї України Епіфаній.

ПЦУ отримає Благодатний вогонь з Єрусалима в неділю вранці на Великдень.

2 травня о 7:30 також розпалася трансляція Великоднього богослужіння з Патріаршого собору Воскресіння Христового Української греко-католицької церкви.

Прем'єр-Ліга: "Динамо" громить "Ворсклу", "Шахтар" переміг "Дніпро-1"

Субота, 1 травня 2021, 21:00

© 2021

Київське "Динамо" у матчі 24-го туру вже у статусі чемпіона розгромило на виїзді полтавську "Ворсклу" з рахунком 5:1.

Поєдинок пройшов у Полтаві у суботу, 1 травня.

Кияни швидко відкрили рахунок у грі. На шостій хвилині після пасу від Олександра Караваєва Віталій Буяльський пробиває голкіпера "Ворскли" - 1:0. На 15-й хвилині рахунок стає 2:0. Буяльський оформив дубль, а асистував йому знову Караваєв. На 20-й хвилині після перегляду VAR рефері Віктор Колієвський ставить сумнівний 11-метровий удар у ворота "Динамо" за начебто фол Іллі Забарного на Руслану Степанюку. З 11-ти метрів Владислав Кулач пробив у верхній кут воріт Георгія Бушана - 2:1.

Ще в першому таймі "Динамо" збільшує перевагу, а хет-трик записав на свій рахунок Віталій Буяльський - 3:1.

Заключна 45-хвилинка нічого не змінила в грі обох команд, а динамівці забили ще два м'яча у ворота господарів. На 64-й хвилині після чергового асисту від Караваєва Жерсон Родрігеш ударом з 11-ти метрів робить рахунок - 4:1.

Закріпив розгром "Ворскли" на 85-й точним ударом з кута воротарського майданчика Сідклей - 5:1.

Ще в одному матчі туру за суботу "Шахтар" у Києві на НСК "Олімпійський" переміг "Дніпро-1" з рахунком 2:1. На м'ячі Дентіньо та Тете команда з Дніпра відповідає голом Олексія Хобленка вже в доданий арбітром час.

Микола Аверинчук, УП

Окупанти влітку обкладуть жителів Криму новим податком на житло

Субота, 1 травня 2021, 18:54

© 11273

Російські окупанти вимагають від усіх жителів захопленого півострова, що мають квартиру, житловий будинок, або навіть кімнату, оплатити новий податок на майно. Перші такі платіжки кримчани отримають вже у липні.

Джерело: [Новости Крыма](#)

Деталі: Так званий "керівник" управління федеральної податкової служби Росії по Криму Роман Наздрачов нагадав жителям півострова, що з 2021 року вони вже "зобов'язані заплатити за нерухомість", якою володіють.

Представник окупаційної влади додав, що в середньому за трикімнатну квартиру площею 60 квадратних метрів сума податку складатиме близько 500 рублів на рік.

Кримчани почнуть отримувати повідомлення про новий податок від окупантів з 1 липня - воно прийде їм або поштою, або в "особистий кабінет платника податків".

Нагадаємо: 86% росіян стабільно підтримують захоплення Криму Росією.

Додаток Ж

Перелік текстів новинного інформаційного інтернет-видання «Українська правда» опубліковані 1 травня 2022 р.

Текст Ж1

УКРАЇНЬСЬКА ПРАВДА | ПОЛІТИКА ЕКОНОМІКА ЄВРОПА ФОРУМ БЛОГИ ІСТОРИЧНА ПРАВДА Ж

МЕНЮ

 ЄВРОПЕЙСЬКА ПРАВДА
Міжнародна безпека та євроінтеграція України

НОВИНИ СТАТТІ ДУМКИ АРХІВ | **ВІЙНА З РФ** ВСТУП ДО ЄС САНКЦІЇ США ПРИДНІСТРОВ'Я УКРАЇНА-НА

Черги, готелі та “кутки для кашлю”: яким буде життя у посткарантинній Європі

П'ЯТНИЦЯ, 1 ТРАВНЯ 2020, 12:25 — ХРИСТИНА БОНДАРЄВА, ЄВРОПЕЙСЬКА ПРАВДА

5

ФОТО: RUPTLY.TV

Європа потроху виходить з карантину. Звичайно, це дуже повільний процес, причому якщо громадяни одних країн вже однією ногою стоять у посткарантинній реальності, то інших, зокрема й України, - лише готуються до послаблення обмежень.

Проте хоча карантин поступово відступає, вірус залишається. І жити з ним доведеться довго. У найближчому майбутньому обмежень стане менше, але соціальне життя все одно не повернеться до норми.

Похід до ресторану, перукарні чи кінотеатру - все буде геть інакшим.

Адже маски, дезінфекція, дистанція - слова, з якими ми попрощаємося не скоро. Якою буде Європа "нової нормальності" і до чого готуватися Україні?

Темпи поширення коронавірусу в Білорусі одні з найвищих у Європі – ВООЗ

17:41:11, 1 ТРАВНЯ 2020, 21028

10476

10476

Темп приросту нових випадків коронавірусу в Білорусі є одним з найвищих у Європейському регіоні ВООЗ, в організації закликають до негайних дій щодо посилення заходів фізичного дистанціювання.

Джерело: представник ВООЗ у Білорусі Батир Бердикличев в інтерв'ю [TUT.BY](#)

Пряма мова: "Згідно з даними, наданими Міністерством охорони здоров'я, в країні спостерігається стійке зростання числа нових випадків COVID-19 протягом останніх 4,5 тижнів.

При цьому темп приросту нових випадків в Білорусі є одним з найвищих у Європейському регіоні ВООЗ.

Розвиток епідемії багато в чому залежить від вжитих заходів в масштабах країни. Епідемія в Білорусі перейшла в фазу місцевої трансмісії інфекції серед населення, що вимагає негайних дій щодо посилення заходів фізичного дистанціювання".

"При збереженні існуючої ситуації ми, скоріш за все, будемо змушені спостерігати подальше зростання нових випадків".

Деталі: Представник ВООЗ зазначив, що, навіть беручи до уваги можливості лабораторної діагностики країн, Білорусь має досить високий показник за кількістю випадків на 1 мільйон населення, випереджаючи, наприклад, країни Балтії, Фінляндії, Словаччини.

Він підкреслив, що всі ці країни суворо дотримуються заходів фізичного дистанціювання, що вплинуло на стримування темпів зростання епідемії.

За останню добу приріст нових випадків коронавірусу в країні склав 846 випадків. Це менше, ніж у попередні дні. 29 квітня було 973 нових випадки, 28 квітня - 919.

У Білорусі на 1 травня зареєстровано 14 917 осіб з позитивним аналізом на COVID-19.

Вступило в силу рішення уряду щодо 65% мита на імпорт вугілля з РФ

П'ЯТНИЦЯ, 1 ТРАВНЯ 2020, 17:56

Поширити 18

Twitter

В закладки

4630 ПЕРЕГЛЯДІВ

1 травня вступило в силу введення обмежувального мита у розмірі 65% на енергетичне вугілля з Росії

Відповідне рішення ухвалили на засіданні уряду 15 квітня.

Згідно з постановою, мито не поширюється на імпорт антрациту, бітумінозного, коксівного та іншого вугілля для використання в металургійній і коксохімічній промисловості.

Попереднє рішення дозволяло запроваджувати мито з 15 квітня, проте згодом дату відтермінували.

Нагадуємо:

18 березня Кабінет міністрів ухвалив рішення про введення додаткових мит на імпорт з РФ електроенергії і всіх типів вугілля.

У лютому президент Володимир Зеленський доручив міністру енергетики та захисту навколишнього середовища Олексію Оржелю обмежити імпорт вугілля та електроенергії.